

Een Educatieve Tuin in Rheden

Jannie de Jong-Bron

Omringd door de bossen van de Oost-Veluwezooom ligt, op het landgoed Heuven te Rheden, de educatieve tuin van het IVN, afdeling Oost-Veluwezooom. Deze tuin wordt onderhouden door leden van de afdeling en is sinds 1983 regelmatig open voor het publiek. Eenieder kan daar vrij rondwandelen, eventueel met een plattegrond en beschrijving, terwijl er ook altijd gelegenheid is voor een rondleiding met een aanwezige gids. Tevens bestaat de mogelijkheid een afspraak te maken voor een rondleiding op een gewenst tijdstip.

Wat is er te zien?

Van oude, uit de tuin afkomstige bakstenen is een **muurtje** gecreëerd dat zich ontwikkelde tot een miniatuur kalksteenlandschapje, waar huislook, muurpeper, steenanjer en andere rotsplanten gedijen. Muizen vinden hier een geliefd plekje, evenals hagedissen.

In een **berm** groeien allerlei grassoorten en diverse andere planten, hetgeen jaarlijks een bloemenpracht oplevert.

Een **vlinderhoek** is aangelegd op een lekker warm plekje waar veel nectarplanten staan, maar ook andere, de waardplanten, waar vlinders hun eitjes op kunnen afzetten.

Een **graanakker** met oude granen, waar eveneens planten als klaproos, roggelelie, bolderik, spiegelklokje en korenbloem groeien en bloeien. Op een ander perceel groeit behalve boekweit ook nog boerentabak, luzerneklaver en vlas.

Door het kappen van twee machtige beuken is de **bosrand** een open gebied

Foto: Jannie de Jong-Bron

geworden. De typische bosplanten zoals lelietje-van-dalen, dalkruid en salomonszegel, verdwijnen naar de rand en maken plaats voor **zoomplanten**.

Voorts is er een **vogelbosje** met besdragende struiken, een **composthoek** en zijn er **bijen** in een glazen bijenkast. Zij vormen op zichzelf al een zeer interessante en boeiende leefgemeenschap. Verschillende drachtplanten in de directe omgeving zorgen o.a. voor het voedsel van de bijen (nectar en stuifmeel). Naast de bijenkast is een stukje **griend** aangelegd om te demonstreren hoe wilgentenen voor de mandemakerij worden geteeld. In de **natte hoek** groeien vochtminnende plan-

ten, zoals veenpluis, veenmos, gevlekte orchis, gagel, rijbsbes en beenbreek.

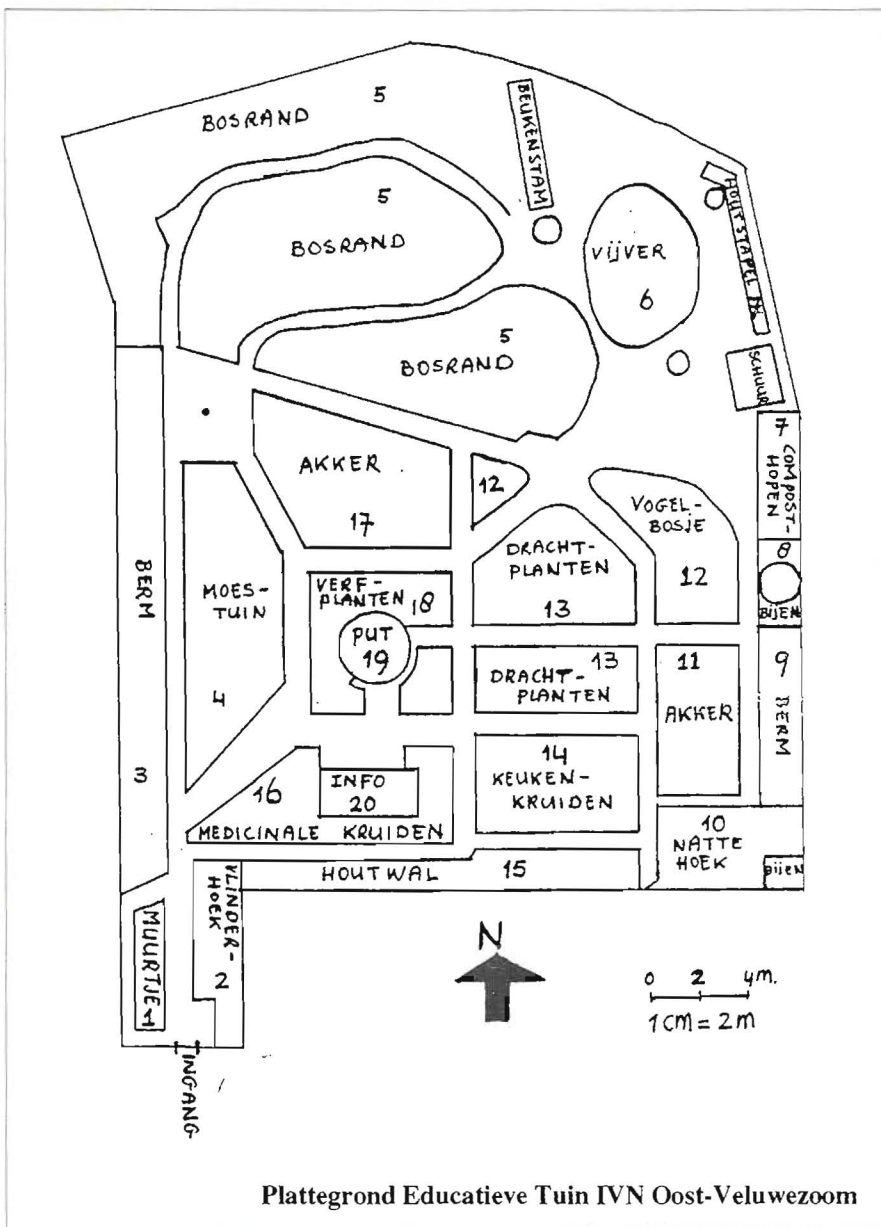
Wie geïnteresseerd is in de biologische groenteteelt kan zijn hart ophalen in de **moestuin**. Er wordt gewerkt volgens de methode Gertrud Franck. Bijzonderheden over deze manier van wissel- en combinatieteelt zijn ter plekke (ook op schrift) verkrijgbaar. In de **kruidentuin** groeien vele geurende keukenkruiden. In de medicinale hoek staan planten die als huismiddel gebruikt werden én worden en andere die dienen als grondstof voor geneesmiddelen.

In de **houtwal** zijn stinzenplanten te vinden. Er groeit o.a. daslook, holwortel, vingerhelmblom, sleutelbloem, gevlekte aronskelk, heggenrank en bitterzoet. Van een oude silo, '**put**' genaamd, is een vijver gemaakt. Hierin komen larven van libellen en haften voor.

Verder zijn er in de voorzomer volop kikkervisjes en salamanders.

Zelfs de ringslang weet de put te vinden. Om de put staan **verfplanten**, zoals wede, boerenwormkruid, meekrap, ossentong en verfkamille. Deze geven prachtige subtiele kleuren aan wol.

Bij de beuk is een **vijver** waarin zich een biotoop ontwikkeld heeft met oeverplanten, zoals gele lis, kalmoes en grote lisdodde. In het water komen o.a. stekelbaarsjes voor en op het water bewegen schaatsenrijders en schrijvertjes. Achter de vijver is een **slangenbroedhoop** en naast een gekapte beuk, waarop allerlei zwammen groeien, staat een **broedruiter** waar vogels in kunnen nestelen.

Themadagen

Jaarlijks organiseren we themadagen. Zo luidde 8 april j.l. het thema "Wilde planten, zo gezaaid", 10 juni j.l. "Alles wat u wilt weten over bijen, dracht- en waardplanten" (i.s.m. Bijenvereniging Velp en Natuurmonumenten) en op 19 augustus "Poelen, sprengen, beken en vijvers.... schatkamers van de natuur".

Zadenverkoop en Wilde Plantenmarkt

In de tuin zijn tijdens de openingsuren zelfgeogste zaden van de meeste van onze plantensoorten te koop. Dit jaar is er een zaaikalender gedrukt met behulp waarvan u alles over zaaien aan de weet kunt komen. Op 11 augustus j.l. werd er een wilde plantenmarkt georganiseerd waar meer dan 700 soorten in de tuin-opgekweekte planten te koop werden aangeboden.

Waar vindt u ons?

De educatieve tuin is te vinden achter het bezoekerscentrum Veluwezoom van Natuurmonumenten, Heuvenseweg 5a te Rheden. Vanaf de parkeerplaats aan de Schietbergseweg is de tuin te bereiken.

De educatieve tuin is goed bereikbaar per bus, lijn 43 Arnhem-Apeldoorn (halte Strijland) of trein, NS-station Rheden. In beide gevallen is het ca. 15 minuten lopen vanaf de uitstapplaats.

Openingstijden

Van april t/m september, op zon- en feestdagen van 14.00 - 17.00 uur.

Bovendien is de tuin tijdens de regionale schoolvakanties en in de maanden juni, juli en tot 18 augustus dagelijks open, ook dan van 14.00 - 17.00 uur. Voor groepen kan de tuin ook op aanvraag worden opengesteld. Voor informatie en/of afspraken: dhr. J. van Driel, 026-4952775 of mevr. L. Teune, 0313-423046.

Foto: mevr. J.A. Dokter

Een middag in de Educatieve Tuin

Het is de zaterdag voor vaderdag, 16 juni. Deze middag heb ik 'dienst' in de tuin. Sinds 1 juni is de tuin elke middag geopend voor bezoekers. Voorgaande jaren was dat vanaf het begin van de zomervakantie van de scholen. Omdat de tuin in juni zo mooi is hebben we de middagopenstelling veranderd.

Op deze dag is in Rheden het traditionele schaapscheerdersfeest, ditmaal zonder schapen als gevolg van de MKZ-crisis. Als ik bij de tuin kom, zie ik dat een deel van de schaapskudde in de boomgaard aan het grazen is. Vanuit ons koffiekeetje heb ik er het zicht op. Er is een schaap, toevallig het zwarte schaap van de familie, die wel zin heeft in wat anders dan gras. Een schaap lust blijkbaar ook wel eens een groen blaadje, maar de takken hangen n t iets te hoog. Dit wordt een kwestie van samenwerken. Het zwarte schaap gaat op de achterpoten staan en legt de voorpoten op de rug van een vriendin, zo lukt het makkelijk. Daarna gaan ze samen naar een andere boom om op dezelfde manier van de blaadjes te proeven.

Er volgt een flinke bui, de zaadhandel moet vanmiddag dan maar binnen blijven. Het ruikt heerlijk in de tuin als de bui voorbij is, de bloeiende vlier ruik je overal. Vogels vliegen af en aan, er zijn heel wat nesten in de tuin. De insecten komen weer tevoorschijn uit hun schuilplaats. In de put raakt een hoornaar wel 40 maal (echt geteld!) met z'n achterlijf het wateroppervlak aan. Dit zal wel een bedoeling hebben maar ik weet niet welke. De bloeiende baptisia en de gele gentiaan zijn echte blikvangers, de bloemen van het vingerhoedskruid vormen een kleurig decor op de achtergrond.

Deze middag zijn er niet echt veel bezoekers maar de mensen die er zijn hebben de tijd en genieten. Een jong stel is enthousiast over haast alle bloemen en planten, ze zoeken heel wat zakjes zaden bijeen voor hun tuin. Bij de vijver staat een Duits gezelschap. Ze dragen 'outdoor-wear', rugzakken en verrekijkers, dat zijn kenners-der-natuur zo te zien. De verrekijkers komen goed van pas want zo is de ringslang die in de vijver zwemt heel goed te zien. Ze staan er wel een paar uur op hun gemak te praten en te kijken.

Op zeker ogenblik loopt er alleen maar een kleine jongen in de tuin, hij lijkt in gedachten verzonken. Op mijn vraag of hij het hier mooi vindt kijkt hij verstrooid op. Ja, hij vindt het hier wel mooi. Ik vraag of hij niet naar het schaapscheerdersfeest gaat. 'Nee, ik ben niet uitgenodigd. Dat hindert niks, ik houd van rust, want ik ben een dichter.' 'Dan kun je hier mooi inspiratie opdoen.' 'Ja, want morgen is het vaderdag en onze juf heeft er helemaal niet aan gedacht.' 'Maar jij in ieder geval wel, kun je nog mooi een gedicht maken!' 'Dat heb ik al klaar in mijn hoofd.' 'Moet je het maar gauw opschrijven, voor je het vergeet.' 'Ja, thuis schrijf ik het op.'

Er komt een bezoeker met haast, ze vraagt of we ook een plattegrond van de tuin te koop hebben. Ze heeft een lap grond die ze op dezelfde manier wil aanleggen als deze tuin. Plattegronden hebben we eigenlijk alleen om er een rondwandeling mee te maken, maar vooruit, we kopiëren er wel een bij. Ze geeft er een te royaal bedrag voor, dat is niet nodig want we zijn geen commerciële onderneming. Het teveel moeten we dan maar als gift beschouwen, vindt ze. Tenslotte is er nog een bezoeker bijzonder geïnteresseerd in het houden van bijen. Jammer, afgelopen zondag was de themadag over bijen, die heeft hij gemist. Nu komt hij eens langs op een maandagochtend, dan is er kans dat een van onze bijenspecialisten aanwezig is. Een bekende van mij komt langs, we maken nog even een praatje en dan is het al ruim na vijven als tenslotte de vlag gestreken kan worden. De infoborden en de giftenpot worden binnengehaald,

Jannie de Jong-Bron is een van de vrijwilligsters van de Educatieve Tuin van het IVN Oost-Veluwezoo in Rheden.

Haar adres: Oranjeweg 27 c, 6991 WG Rheden, tel. 026-4954780. www.ivnoostveluwezoom.myweb.nl/edutuin.hunl
